

‘Investeren in de Samenleving’

**Kadernota
2022**

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	3
1. Aanbieding en samenvatting	5
2. Uitgangspunten	11
2.1 Structureel en reëel evenwicht.....	11
2.2 Algemene Uitkering.....	11
2.3 Sociaal domein	11
2.4 Gemeenschappelijke regelingen.....	11
2.5 Rente	11
2.6 Winstneming	11
2.7 Ontwikkeling loonkosten en premies.....	11
2.8 (Woon)lastendruk.....	11
3. Financieel perspectief 2022-2025	13
3.1 Recapitulatie	13
3.2 Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien.....	14
3.3 Programma's (exclusief investeringsagenda)	15
3.4 Investeringsagenda.....	24
3.5 Mutaties in reserves.....	26
4. Meerjarenraming lange termijn.....	27
5. Reservepositie en weerstandsvermogen	29
5.1 Ontwikkeling algemene reserve vrij besteedbaar	29
5.2 Ontwikkeling solvabiliteit.....	30
5.3 Ontwikkeling weerstandsvermogen	30
6. Voorstel	31
7. Raadsbesluit	33

1. Aanbieding en samenvatting

Wij bieden u de Kadernota 2022 aan. Een Kadernota die, meer nog dan andere jaren, is omgeven met onzekerheden. Deze onzekerheid wordt veroorzaakt door (1) de Corona-pandemie en (2) het feit dat we een demissionair kabinet hebben.

Corona laat zijn sporen na in de samenleving. Na een lange periode van strenge maatregelen zijn er nu versoepelingen mogelijk, mede omdat het vaccineren goed op gang komt. Het perspectief is in die zin positief. Maar onduidelijk is nog welke sporen het virus nalaat als de samenleving weer op gang komt en wat dat aan inspanning vraagt van de gemeente. De onzekerheid zit met name op het vlak van het sociaal domein. Wat is het (structurele) effect op bijvoorbeeld werkgelegenheid, jeugdzorg en schuldhulpverlening? Hoe komt het verenigingsleven uit de pandemie? We weten het nog onvoldoende. We zeilen daarom scherp aan de wind, en pakken onze rol waar dat nodig is. Door de inzet van de extra Rijksmiddelen die we ontvangen in het kader van de pandemie, maar ook door gericht te investeren in de samenleving. Deze Kadernota is gericht op herstel: versterking van de sociale, ruimtelijke en economische structuur. Verbinding ook van die verschillende structuren, zodanig dat ze elkaar versterken.

Een demissionair kabinet maakt dat er rondom nieuwe taken voor de gemeente en de financiering daarvan de nodige onduidelijkheid bestaat. De Omgevingswet, het Klimaatakkoord, de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb), allemaal ontwikkelingen waarin de gemeenten een belangrijke rol moeten spelen. Gemeenten willen dat ook, maar verwachten van het Rijk de middelen om die taken uit te voeren. In de Meicirculaire 2021 zijn echter nog geen middelen voor deze taken opgenomen. Een nieuw Kabinet zal in deze duidelijkheid moeten verschaffen.

Ook in het sociaal domein zien we dat de Rijksbijdrage structureel onvoldoende hoog is. Het budget voor Jeugdzorg vertoont al sinds de overgang naar gemeenten in 2015 een stijgende lijn. Gemeenten geven inmiddels € 1,7 miljard per jaar meer uit dan zij van het Rijk ontvangen, zo becijferde onderzoeksbureau AEF onlangs. De stijging lijkt in onze gemeente nu wat af te vlakken, maar het is nog onduidelijk of dit een structurele ontwikkeling is of slechts een tijdelijk gevolg van de pandemie. Bij de WMO zien we onder invloed van het abonnementstarief voor huishoudelijke hulp nadrukkelijk een stijgende lijn. In deze Kadernota zien wij ons genoodzaakt het budget met ruim € 6 ton op te hogen. In een nieuw regeerakkoord verwachten wij dat het Rijk de gemeenten voor deze ontwikkeling compenseert en/of het beleid bijstelt. Onze inschatting is dat een en ander gunstig zal uitpakken, mede gezien het extra bedrag voor 2021 (€ 600 miljoen) en de recente uitkomst van de arbitragezaak die de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) had aangespannen tegen het kabinet. De arbitragecommissie vindt dat het budget volgend jaar met € 1,9 miljard omhoog moet. In 2023 en 2024 moet er € 1,6 miljard extra bij. Dit bedrag loopt jaarlijks af tot 800 miljoen in 2028. Inmiddels is bekend, dat het Rijk ook in 2022 voor de jeugdzorg een eenmalige extra bijdrage aan de gemeenten verstrekt (€ 1,3 miljard). Deze verwachte extra bijdrage is nog niet verwerkt, aangezien de wijze van verdeling nog niet bekend is. Verwerking vindt plaats via de septembercirculaire 2021.

Tenslotte biedt de Meicirculaire 2021 ook geen duidelijkheid over de herijking van het gemeentefonds en het afschaffen van de opschalingskorting. Ook deze besluitvorming wordt overgelaten aan een nieuw kabinet.

Gezien bovenstaande kunnen wij in deze Kadernota nog niet op extra structurele middelen vooruit lopen. Dat bemoeilijkt het realiseren van onze plannen en ambities. Immers zonder extra rijksmiddelen staat onze structurele exploitatieruimte onder druk. Toch kunnen we u een sluitende Kadernota aanbieden. Dit is gelukt door sommige zaken te temporiseren, soms door iets meer risico te leggen in onze ramingen en soms door kosten (met eenmalige middelen) voor eigen rekening te nemen in afwachting van structurele middelen van het Rijk. Dit laatste kunnen we doen, doordat de solvabiliteit op orde is en de extra compensatie van het Rijk mogelijkheden biedt om de algemene reserve vrij besteedbaar bij de behandeling van de Programmabegroting 2022 weer aan te zuiveren. Het kan betekenen dat we plannen / ambities nu nog als onhaalbaar bestempelen, in de wetenschap dat de komende maanden in rap tempo duidelijkheid zal ontstaan en er wellicht wél ruimte ontstaat om die plannen uit te voeren en die ambities te realiseren.

We sturen bij als de ontwikkelingen daarom vragen. Wanneer een nieuw regeerakkoord niet al te lang op zich laat wachten, kunnen we de uitkomsten mogelijk meenemen in de Programmabegroting 2022. Duurt het langer voordat er duidelijkheid komt, dan is de vaststelling van een beleidsprogramma na de gemeenteraadsverkiezingen in het voorjaar van 2022 een volgend bijstuurmoment. Aan het eind van het jaar ontvangt u een evaluatie van het programma dat we in de afgelopen jaren samen met u hebben mogen vormgeven. Dit kan na de verkiezingen als vertrekpunt dienen voor de nieuwe raad.

Meer dan ooit gaan we de komende periode op zoek naar verbinding met de samenleving. We zoeken de dwarsverbanden binnen de verschillende beleidsterreinen en willen de energie aanboren die volop in de samenleving aanwezig is. Zo investeren we preventief en positief in gezondheid en versterking van de sociale structuren, om op die manier grip te krijgen op de uitgaven in het sociaal domein. Om een veilige samenleving te creëren waar eenzaamheid minder wordt en waar ondermijning geen kans krijgt. Vanuit dat perspectief investeren we in sport, in schuldienstverlening en faciliteren we de samenleving bij het samen organiseren. Ook investeren we in cultureel erfgoed, stadsherstel, landschapsontwikkeling en in de openbare ruimte. Daarmee wordt Tholen steeds aantrekkelijker op het gebied van recreatie en toerisme, hetgeen de economische structuur weer ten goede komt. Door te investeren op de raakvlakken van sociale, ruimtelijke en economische structuur ontstaat een krachtige, vitale samenleving die zelfredzaam is en waarin mensen naar elkaar omzien.

Hieronder worden de meest in het oog springende ontwikkelingen voor het begrotingsjaar 2022 toegelicht:

Bestuur en veiligheid

- De gemeenteraadsverkiezingen worden in maart 2022 gehouden: te overwegen valt om een stemwijzer samen te (laten) stellen, gerichte (informatie-)activiteiten te laten plaatsvinden om de opkomst te stimuleren en aantrekkelijk vorm en inhoud te geven aan de verkiezingsavond
- Faciliteiten raadzaal: de openbaarheid en toegankelijkheid van de raads- en commissievergadering is in de Coronatijd gehandhaafd door de vergaderingen rechtstreeks uit te zenden via 'streaming' en via Omroep Tholen. Om de kwaliteit van beeld en geluid te garanderen en registratie en uitzending minder arbeidsintensief te maken is het noodzakelijk om de benodigde faciliteiten in de raadzaal aan te brengen. Met het oog daarop is vervanging noodzakelijk van de huidige installatie, die dateert uit 2007.
- Het driejarige project rondom de inzet van bijzondere opsporingsambtenaren (BOA's) loopt tot en met 2022. In de loop van volgend jaar zal dan ook een evaluatie plaatsvinden. Het is denkbaar om deze evaluatie in een breder perspectief te plaatsen, waarbij we bekijken, of we dienstverlening en het veiligheidsgevoel van onze inwoners op een hoger plan kunnen brengen door bijvoorbeeld een (digitaal en fysiek) veiligheidsplein aan te bieden. In dit kader willen wij de discussie verbreden en het bij de evaluatie niet alleen over BOA-capaciteit hebben, maar ook over veiligheid en verbinding met onze inwoners, ambtelijke organisatie en de hulpdiensten.

Verkeer

- De aanleg van de derde ontsluiting van Tholen bij het huidige viaduct zal mogelijk nog in het najaar starten en is er op gericht om de doorstroming op ons wegennet voor de toekomst veilig te stellen. Daarom maken we in deze Kadernota ook € 590.000 extra budget vrij voor de herinrichting van de Molenvlietsedijk, vanaf de rotonde Zoekweg tot aan de nieuwe derde ontsluiting. We houden daarbij rekening met de suggesties die in het participatietraject naar voren zijn gekomen met extra geluidwerende voorzieningen en een 30 km zone van de Ten Ankerweg tot de Hoogaarsstraat. In de Programmabegroting 2021 heeft u reeds een bedrag van € 200.000 gevoteerd. Verder is door de provincie Zeeland eind 2020 een subsidie toegekend van € 160.000.
- Verder zijn we met de Provincie Zeeland in overleg over de reconstructie van de Philipsdam en in dit kader willen we definitieve zekerheid over de aanleg van de rondweg rondom Oud-Vossemeer.
- In januari 2021 heeft uw raad de Mobiliteitsvisie Tholen 2040 vastgesteld. Er wordt momenteel gewerkt aan de concrete uitwerking van deze visie in het Mobiliteitsplan 2021-2030. Dit plan zal later dit jaar aan uw raad ter vaststelling worden voorgelegd. Om volgend jaar de uitvoering al ter hand te kunnen nemen, stellen we voor om een investeringskrediet beschikbaar te stellen van € 250.000. Bij de Kadernota 2023 komen we hier verder op terug.

Onderwijs

- In uw vergadering van 17 juni 2021 is het Integraal HuisvestingsPlan (IHP) behandeld. Hierin zijn de plannen ten aanzien van de onderwijshuisvesting verder uitgewerkt na het goed verlopen 'op overeenstemming gericht overleg (OOGO)'. Eerst start de bouw van onderwijshuisvesting in Sint-Maartensdijk; direct daarna volgt Poortvliet, waar de school gecombineerd wordt met een dorpshuisfunctie. We actualiseren in deze Kadernota de ramingen van de investeringskredieten en stellen voor om tijdelijk een projectleider toe te voegen om zo extra vaart te zetten achter de ontwikkeling van de plannen. De marktontwikkeling (stijging bouwkosten) baart ons overigens wel zorgen en zal het uiterste van onze creativiteit vergen om de projecten binnen de daarvoor gereserveerde budgetten uit te voeren. Ook hier sturen we bij als de ontwikkelingen daarom vragen.

Sport, Cultuur en Recreatie

- We verhogen de bijdrage aan de Stichting Beheer Sportvelden Gemeente Tholen als gevolg van de Green Deal Sportvelden en de droogteproblematiek.
- Ondanks het wegvallen van de specifieke uitkering vanaf 2023 willen we vanwege de positieve effecten het lokaal sportakkoord voortzetten (€ 20.000).
- Recent heeft u kennis kunnen nemen van de ontwikkelingen rondom zwembad De Haestinge. In deze Kadernota zijn nog geen aanvullende financiële mutaties verwerkt, maar er is ruimte voor eventuele structurele aanvulling van het budget.

Ruimte

- De kwaliteit van het openbaar groen krijgt een structurele impuls, met extra aandacht voor de boomstructuur, oeverherstel van de Zuidelijke Veste in Tholen en extra aandacht voor onderhoud rondom toeristische 'hotspots', bankjes en kunst in de openbare ruimte. Ook stellen we voor om aan de ontwikkeling van de landschappelijke kwaliteiten van Tholen een stevige impuls te geven: vergroting van de biodiversiteit, ecologisch bermbeheer, aanleg van bloemrijke akkerranden etc. kunnen de aantrekkelijkheid van de gemeente verder vergroten, zowel voor de bewoners, als voor de bezoekers.
- Ondanks het wegvallen van de vergoeding door het Rijk (Nedvang) zijn we voornemens om ook na 2022 extra aandacht te schenken aan de aanpak van zwerfafval (€ 18.000);
- We denken dat het particulier initiatief een grote rol kan spelen bij de verdere ontwikkeling van het cultureel erfgoed, maar verwachten dat extra capaciteit nodig is, e.e.a. uiteraard afhankelijk van de ambitie die uw raad later dit jaar uitspreekt. We stellen voor om voor uitvoering van het beleid op het terrein van cultureel erfgoed een structureel budget te reserveren. We maken bij de verdere vormgeving overigens graag gebruik van particuliere initiatieven die gericht zijn op versterking van de ruimtelijke kwaliteit.
- Door uitbreiding van de formatie met een beleidsmedewerker Informatievoorziening (1,0 fte) creëren we bovendien ruimte voor het mobiliseren van de kennis en kunde die binnen het Oud archief aanwezig is, om zo te komen tot verdere ontwikkeling van het cultureel erfgoed. Het zal er daarbij vooral op aankomen om de kracht van de samenleving te benutten, te voeden en te faciliteren.

Economie, recreatie en toerisme:

- We werken actief aan de promotie via 'Stichting Tholen Beter Bekend' en via de Zeeuwse Marketing Organisatie (ZMO) in oprichting: deze opvolger van de VVV heeft als doel om het wonen en werken in Zeeland in brede zin te promoten en daar liften wij natuurlijk graag op mee.
- Eén van de pareltjes op het toeristisch-recreatieve vlak is de 'Verdronken stad Reimerswaal': samen met een aantal strategische partners ontwikkelen we dit concept verder. We mikken daarbij op een POP-subsidie die de binnenstad van Tholen verbindt met de 'Verdronken stad Reimerswaal'.
- En over de binnenstad gesproken: mede op basis van de motie die door uw raad is aangenomen, willen we de mogelijkheden verkennen of het oude raadhuis zich kan ontwikkelen als een bezoekerscentrum waarbij verbinding wordt gelegd met alle attracties en evenementen in de kernen van Tholen en Sint Philipsland.

Sociaal Domein

- In 2020 is hebben we op het terrein van jeugdzorg € 1 miljoen minder uitgegeven dan geraamd. Natuurlijk, 2020 was een bijzonder jaar in verband met corona, het uitgavenpatroon voor jeugd is grillig en heeft een open eind. Eén of twee dure trajecten kunnen het verschil maken tussen een overschot of een tekort. Desalniettemin durven we het aan om de budgetten vanaf 2022, in lijn met de begroting van GR GGD Zeeland, te verlagen met € 500.000. De van de GGD ontvangen rapportage over het 1e kwartaal 2021 bevestigt dit beeld. Daarmee moet niet de indruk ontstaan, dat we bezuinigen op de jeugd: we zijn bij de decentralisaties ooit gestart met een budget van circa € 4,5 miljoen (gelijk aan de rijksvergoeding) en dat is vanuit gemeentelijke middelen gegroeid tot € 7,3 miljoen in 2020. We hebben in het afgelopen jaar actief gewerkt aan ombuiging van de trend en dat lijkt te lukken. Het lagere budget voor 2022 (€ 6,8 miljoen), laat onverlet dat er nog steeds sprake is van een fors structureel tekort ten opzichte van de rijksvergoeding. We zien de compensatie van het Rijk over 2021 en 2022 als een eerste tegemoetkoming en verwachten uiteindelijk structurele compensatie.
- Op het terrein van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) is voor 2022 een hogere raming van € 640.000 noodzakelijk. Om de kostenontwikkeling te beteugelen voeren we samen met andere gemeenten het actieplan "Grip op WMO" uit. Daarnaast voeren we ons lokaal actieplan uit. Door de actieplannen verwachten we vanaf 2022 een daling van € 100.000 per jaar te kunnen realiseren. De ontvangen rapportage van het SWVO over het 1^e kwartaal 2021 sterkt ons in deze verwachting.
- In het verlengde met het voorgaande punt, zijn we heel positief over alle initiatieven die in de samenleving ontstaan en die er op gericht zijn om te zorgen voor elkaar. De coöperatie 'Anna zorgt' is een goed voorbeeld, maar ook in Scherpenisse en andere dorpen ontstaan soortgelijke initiatieven. We stellen u voor om deze initiatieven met kracht te ondersteunen en willen dat in de komende drie jaar projectmatig doen. Voor 2022 hebben we in deze Kadernota reeds middelen opgenomen. De extra compensatie van het Rijk biedt mogelijkheden om bij de behandeling van Programmabegroting 2022 ook voor 2023 en 2024 middelen beschikbaar te stellen om de samenleving verder te activeren. Als dit succesvol is, zal het bijdragen aan het ombuigen van de stijgende trend in de sfeer van de Wmo. Maar om de trend daadwerkelijk om te buigen, is het noodzakelijk dat niet alleen lokaal, maar ook landelijk maatregelen worden genomen, zoals de afschaffing van het 'abonnementstarief'.
- We brengen de formatie binnen het sociaal domein in lijn met de opgave die we hebben: door toevoeging van administratieve ondersteuning, kunnen de consultants efficiënter werken en er voor zorgen dat de ondersteuning daar terecht komt waar deze het meest nodig is.
- Op het vlak van schulddienstverlening is een verschuiving gaande in de richting van preventie en vroegtijdige signalering. We stellen voor om een actieplan op te stellen, waarmee de omslag gemaakt kan worden, mogelijk ook met begeleiding van cliënten door vrijwilligers. Door de preventieve aanpak verwachten we op termijn minder zaken in de sfeer van de schulddienstverlening te hebben.

Volksgezondheid, milieu, energie en klimaat

- De uitvoering van de Visie Duurzame Energiebalans zal het wonen, werken en leven in onze gemeente prettig houden en toekomstbestendig maken. We delen uw ambitie en stellen u voor om via vaststelling van deze Kadernota, enigszins de weg te plaveien. We kunnen echter voor de nieuwe taken op het gebied van duurzaamheid en energietransitie pas de benodigde (structurele) formatie aantrekken, zodra duidelijk is dat er voldoende middelen van het Rijk beschikbaar komen. Op landelijk niveau heeft de Raad voor het Openbaar Bestuur bepaald dat daarvoor een extra budget benodigd is van € 1,8 miljard, waarvan 1,6 miljard voor gemeenten. Om het (voorbereidende) werk toch door te laten gaan, stellen we voor, om alvast budget te reserveren voor twee formatieplaatsen (2,0 fte) gedurende twee jaar. Dit komt enigszins in de buurt van het scenario 'de basis op orde'. Zodra de middelen verstrekt worden, zullen we overgaan tot structurele invulling en eventuele verdere versterking van de formatie.
- We stellen éénmalige middelen beschikbaar voor projecten op het gebied van milieu, duurzaamheid en energietransitie; voor de borging van een Zeeuws energieakkoord, voor het opstellen van een Zeeuwse strategie klimaatadaptatie en voor een adviesrapport op het gebied van circulair werken.

- Met de Omgevingswet wordt een deel van de bodemtaken overgeheveld van de provincie naar de gemeenten. Op dit moment wordt nog uitgewerkt welke taken exact naar gemeenten zullen gaan en welke bij de provincie blijven. Niet duidelijk is, of de huidige formatie toereikend is en in welke mate gemeenten gecompenseerd krijgen. Met de nieuwe of uitgebreide taak zou mogelijk 0,3 fte gemoeid zijn. Mede op basis van de verdere planvorming, wordt bepaald hoe we daar als gemeente invulling aan geven. Uitbesteding van het werk aan de Regionale Uitvoeringsdienst Zeeland is daarbij een optie die overwogen zou kunnen worden.

Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

- Binnen de gemeente zijn er tal van initiatieven die vragen om een ruimtelijke vertaling. We willen hierbij concreet inhoud geven aan onze missie 'Ruimte aan de Thoolse samenleving' en de weg plaveien voor nieuwe ontwikkelingen. Extra ruimte voor woningbouw en uitbreiding van bedrijventerreinen draagt bij aan de ruimtelijke en economische structuurversterking. We denken dan o.a. aan bestemmingsplannen voor Molenvlietsedijk Tholen, Buitenzorg Tholen, Vroonstede II Sint-Annaland en de uitbreiding van de bedrijventerreinen te Tholen (Welgelegen IV) en Sint Philipsland. Door gebrek aan capaciteit dreigen nieuwe ontwikkelingen te vertragen. Om dat te voorkomen stellen we voor om 1,0 fte aan de formatie toe te voegen.
- Door toename van de complexiteit van zaken breiden we ook op het terrein van handhaving en standplaatsvergunningen de ambtelijke capaciteit uit.

Bedrijfsvoering en dienstverlening

- De digitalisering zet voort en vraagt onze permanente aandacht. In het derde kwartaal van 2021 stappen we over naar een volledig nieuwe technische infrastructuur, die we niet langer in eigen huis hebben maar delen met de deelnemers van ICTWBW. We brengen de bijdrage aan ICTWBW in lijn met het eerder geschetste financiële perspectief. De voorziene bezuiniging op leasebedragen realiseren we niet, gezien de noodzakelijke investeringen in middelen om thuis te werken.
- We maken werk van de Wet open overheid (Woo), de opvolger van de Wet openbaarheid bestuur (Wob). Door verdere digitalisering begint archivering tegenwoordig al bij binnenkomst van de stukken. Het is van belang dat we de digitale stukken goed archiveren en toegankelijk houden. Bovendien is het van belang om te voldoen aan alle toenemende vereisten op dit vlak.
- Gezien de druk en de ambitie wachten we nog even met de invulling van de personele taakstelling € 200.000. We hebben nu een klein deel (€ 32.000) structureel gerealiseerd en verwachten de taakstelling in de komende jaren definitief en volledig te realiseren.
- We streven naar verbetering van de dienstverlening en willen via uitvoering van een actieprogramma van een 6,4 naar een 8.

Algemene dekkingsmiddelen

- De mogelijke ontvlechting van Evides stelt aandeelhouders in staat om de dividenden van Evides eerder te ontvangen. De dividenden van Evides vloeien nu in PZEM en zouden onder de huidige omstandigheden pas na de sluiting van de kerncentrale in 2033 beschikbaar komen. Het verwachte dividend van Evides bedraagt tot en met 2025 ruim € 10 miljoen en vanaf 2026 circa € 15 miljoen per jaar. Na aftrek van de verplichte aflossing van de lening binnen de nieuw op te richten deelneming GBE Aqua B.V. zou dit voor Tholen neerkomen op een jaarlijks dividend van circa € 125.000 tot en met 2025 en circa € 250.000 vanaf 2026. In onderhavige Kadernota hebben we met de eventuele dividenden nog geen rekening gehouden.

Met deze Kadernota beogen we, om na alle Corona-perikelen, nieuw perspectief te creëren en zo de weg te plaveien voor de Thoolse samenleving. Inwoners, ondernemers en bezoekers moeten de ruimte krijgen om zich te ontplooien en ontwikkelen. En dat niet per se in de richting van hoe het altijd geweest is, maar eerder in de richting van hoe het zou moeten zijn. We investeren daarom in de samenleving: toekomstbestendig en met ruimte en nieuw perspectief. We zijn daartoe in staat omdat de doelstellingen uit "Tholen financieel in balans" (financiële indicatoren) gerealiseerd zijn. Met deze Kadernota stellen we u voor om te investeren in de samenleving.

Samenvatting

In deze Kadernota zijn de baten en lasten voor 2022 in evenwicht. Ook het meerjarenperspectief 2023-2025 is sluitend.

bedragen x € 1.000	2022	2023	2024	2025
Saldi Kadernota 2022 (minteken = positief saldo)	-24	-11	0	-185

Verdere procedure

Deze Kadernota 2022 vormt de basis voor de op 11 november 2021 door uw raad vast te stellen Programmabegroting 2022 en meerjarenraming 2023-2025.

2. Uitgangspunten

2.1 Structureel en reëel evenwicht

De begroting moet structureel en reëel in evenwicht zijn. Die provincie Zeeland ziet daarop toe. In het kader van Duurzaam Financieel Beleid stellen wij een meerjarenperspectief op voor een periode van 10 jaar. De toezichthouder kijkt bij het beoordelen van structureel en reëel evenwicht niet verder dan 4 jaar vooruit.

2.2 Algemene Uitkering

De Meicirculaire 2021 van het Gemeentefonds is bepalend voor de raming van de Algemene Uitkering voor 2022 en verdere jaren.

2.3 Sociaal domein

De budgetten voor Jeugd en Wmo worden geraamd in overeenstemming met de begroting 2022 van gemeenschappelijke regeling GGD Zeeland (inclusief IJZ) en gemeenschappelijke regeling SWVO.

2.4 Gemeenschappelijke regelingen

Wij hanteren de VZG-richtlijn. De toegestane inflatiecorrectie voor de begroting 2022 van Zeeuwse gemeenschappelijke regelingen bedraagt 0,9%. Het bestuur van een gemeenschappelijke regeling kan op basis van een goede inhoudelijke onderbouwing verzoeken om af te wijken van deze richtlijn.

2.5 Rente

Aan de reserves voegen wij geen rente toe. Bij nieuwe investeringen rekenen wij vanaf 2022 met een rente van 2,0%. Op grond van de notitie grondexploitaties van de commissie BBV wordt bij de rentetoekening aan grondexploitaties uitgegaan van het gewogen gemiddelde rentepercentage van de bestaande leningenportefeuille naar rato van de verhouding vreemd vermogen / totaal vermogen.

2.6 Winstneming

Voor een adequate sturing op de kengetallen solvabiliteit en ratio weerstandsvermogen zijn in de Kadernota de verwachte winstnemingen geactualiseerd op grond van de meest recente grondexploitaties. We hanteren bij winstneming de Percentage of completion methode (Poc-methode): voor zover gronden zijn verkocht en opbrengsten zijn gerealiseerd, wordt tussentijds naar rato van de voortgang winst genomen. De Poc-methode houdt rekening met de fase waarin de grondexploitatie, zowel wat betreft de opbrengsten als de kosten, verkeert.

Gezien de huidige financiële positie gaan we bij de verwerking van de winstnemingen niet langer uit van het principe t-2. De solvabiliteitsratio wordt hierdoor zuiverder, aangezien de winsten aan het juiste jaar toegerekend worden.

2.7 Ontwikkeling loonkosten en premies

In afwachting van een nieuwe CAO voor 2022 houden wij rekening met een stijging van de salarissen met 2%. Verder is voor de stijging van de pensioenpremie en sociale lasten een bedrag van € 130.000 verwerkt.

2.8 (Woon)lastendruk

Ons tarievenbeleid heeft ertoe geleid dat wij qua woonlasten tot de 30% goedkoopste gemeenten behoren. Volgens de Atlas van de lokale lasten 2021 van het COELO staan we (van goedkoop naar duur) momenteel zelfs op de 54^e plaats (2020: 69^e plaats). Deze positie bij de 30% goedkoopste gemeenten willen we handhaven. Daarnaast willen we de jaarlijkse stijging van de woonlasten bij voorkeur beperken tot maximaal het inflatiepercentage. De stijging in 2022 bedraagt nu 2,7%-2,9%. Landelijk stijgen de woonlasten voor meerpersoonshuishoudens in 2021 gemiddeld met 5,1%.

Wij hanteren de volgende uitgangspunten:

OZB woningen / niet-woningen	Voor 2022 wordt rekening gehouden met een stijging van 5%, voor 2023 en 2024 met 4% en vanaf 2025 met 2% per jaar.
Rioolheffing	Kostendeekkende heffing.
Afvalstoffenheffing	Kostendeekkende heffing.
Hondenbelasting	Daling tarief met 10%.
Forensenbelasting	Stijging 2,0%.
Toeristenbelasting	Geen tariefverhoging.
Precariobelasting	Geen verhoging.
Liggelden	Geen verhoging.
Lijkbezorgingsrechten	Kostendeekkende heffing.
Leges omgevingsvergunning	Kostendeekkende heffing.
Secretarieleges	De tarieven (gemeentelijk deel) voor reisdocumenten en rijbewijzen worden voor 2022 met 4% verhoogd. De overige tarieven blijven gelijk.
Huren en tarieven	Stijging 2,0%.

Op basis van deze uitgangspunten ontwikkelt de lastendruk zich als volgt:

Meerpersoonshuishoudens (eigenaar en gebruiker):

	2021		2022	2023	2024	2025
	gem. COELO	Tholen	Tholen	Tholen	Tholen	Tholen
Afvalstoffenheffing	€ 305,00	€ 269,00	€ 276,00	€ 283,00	€ 293,00	€ 301,00
Rioolheffing	€ 201,00	€ 206,00	€ 206,00	€ 206,00	€ 206,00	€ 206,00
OZB	€ 305,00	€ 261,00	€ 274,00	€ 285,00	€ 296,00	€ 302,00
Totaal	€ 811,00	€ 736,00	€ 756,00	€ 774,00	€ 795,00	€ 809,00
Stijging woonlasten			2,7%	2,4%	2,7%	1,8%

Eenpersoonshuishoudens (eigenaar en gebruiker):

	2021		2022	2023	2024	2025
	gem. COELO	Tholen	Tholen	Tholen	Tholen	Tholen
Afvalstoffenheffing	€ 249,00	€ 209,00	€ 215,00	€ 221,00	€ 229,00	€ 235,00
Rioolheffing	€ 184,00	€ 179,00	€ 179,00	€ 179,00	€ 179,00	€ 179,00
OZB	€ 305,00	€ 261,00	€ 274,00	€ 285,00	€ 296,00	€ 302,00
Totaal	€ 738,00	€ 649,00	€ 668,00	€ 685,00	€ 704,00	€ 716,00
Stijging woonlasten			2,9%	2,5%	2,8%	1,7%

3. Financieel perspectief 2022-2025

3.1 Recapitulatie

bedragen x € 1.000	2022	2023	2024	2025
Saldo meerjarenraming	-23	0	-171	-171
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	-1.050	-1.173	-1.120	-1.340
Programma's (str.)	1.194	1.181	1.156	1.130
Programma's (inc.)	1.211	422	202	0
Investeringsagenda	-215	-39	135	196
Mutaties in reserves	-1.141	-402	-202	0
Saldo	-24	-11	0	-185
	overschot	overschot		overschot

De bovengenoemde onderdelen worden in de hierna volgende paragrafen toegelicht.

3.2 Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

bedragen x € 1.000	2022	2023	2024	2025
Alg. dekkingsmiddelen en onvoorzien				
Verhoging OZB in 2025 met 2%	0	0	0	-100
OZB-voordeel (o.b.v. voorstel tot aanpassing gem. belastingen per 1-1-2021)	-150	-150	-150	-150
Gemeentefonds: Meicirculaire 2022	-425	-150	55	-115
Gemeentefonds: stelpost herijking terugdraaien	-500	-1.000	-1.000	-1.000
Hondenbelasting: tariefverlaging 10%	0	0	0	0
Lager dividend BNG Bank N.V.	25	25	25	25
Mutatie post onvoorzien	0	102	-50	0
Totale ruimte	-1.050	-1.173	-1.120	-1.340

Korte toelichting:

- Voor 2025 houden we rekening met een ozb-stijging 2% per jaar. Dit komt neer op een stijging van de woonlasten met 1,8%.
- In de raadsvergadering van 17 december 2020 is onder andere het voorstel behandeld met betrekking tot aanpassing van de gemeentelijke belastingen (woonlasten) per 1 januari 2021. Op basis van dit voorstel dienen de opbrengsten onroerende zaakbelasting voor woningen en niet-woningen met in totaal € 233.000 verhoogd te worden, terwijl de algemene uitkering uit het gemeentefonds wegens korting belastingcapaciteit gecorrigeerd wordt met € 84.000. Per saldo is daarom sprake van een voordeel van afgerond € 150.000.
- De Meicirculaire 2021 van het Gemeentefonds is bepalend voor de raming van de Algemene Uitkering voor 2022 en verdere jaren. De Meicirculaire 2021 laat met name voor 2022 een stijging zien, door:
  - (1) Positieve ontwikkelingen in de uitkeringsbasis (maatstaven);
  - (2) Verhoging van de uitkeringsfactor met (per saldo) 14 punten voor prijscompensatie;
- Op basis van de voorlopige uitkomsten van de herijking van het gemeentefonds draaien we de verwerkte stelposten terug.
- De baten hondenbelasting zijn in 2020 € 15.000 hoger uitgevallen. Dit biedt ruimte om het tarief voor de hondenbelasting met 10% te verlagen.
- De gemeente Tholen is aandeelhouder van de Bank Nederlandse Gemeenten. In de begroting is rekening gehouden met een dividenduitkering van € 85.000. In 2021 bedroeg de dividenduitkering echter maar ruim € 60.000. Ook meerjarig houden we rekening met een lager dividend.
- In 2023 vullen we de post onvoorzien weer aan tot € 250.000 en in 2024 is het noodzakelijk deze op voorhand aan te wenden met € 50.000 om de jaarschijf sluitend te krijgen.

3.3 Programma's (exclusief investeringsagenda)

<i>bedragen x € 1.000</i>	2022	2023	2024	2025
<i>Bestuur</i>				
Budget voor ondersteuning formatie communicatie (EENMALIG)	50	0	0	0
<i>Veiligheid</i>				
Hogere bijdrage GR VRZ	0	30	69	107
<i>Verkeer, vervoer en waterstaat</i>				
Hoger budget wegen o.g.v. Wet herverdeling wegenbeheer (Waterschap)	20	20	20	20
Extra inkomsten uitbreiding erfpachtovereenkomsten	-25	-25	-25	-25
Budget voor uitbreiding formatie uitvoering werken (1,0 fte) ten laste van projecten	0	0	0	0
<i>Onderwijs</i>				
Hogere bijdrage GR Regionaal Bureau Leerplicht	20	20	20	20
Budget voor uitbreiding formatie projectleider (1,0 fte voor 1 jaar) (EENMALIG)	95	0	0	0
<i>Sport, cultuur en recreatie</i>				
Hogere bijdrage aan Stichting Beheer Sportvelden	50	50	50	50
Budget voor uitvoering lokaal sportakkoord vanaf 2023	0	20	20	20
Bijdrage stimuleringsregeling cultuur provincie Zeeland en gemeenten	13	13	13	13
Budget voor uitbreiding formatie oud-archief (1,0 fte)	60	60	60	60
Budget voor actiegerichte uitvoering erfgoedvisie	40	40	40	40
Budget voor uitbreiding formatie erfgoedbeleid (0,5 fte)	35	35	35	35
Budget voor herinrichting haven Stavenisse (EENMALIG)	20	0	0	0
Budget voor indexering inhuur groen	20	20	20	20
Budget voor impuls groenkwaliteit (EENMALIG: € 25.000)	75	50	50	50
Budget voor areaaluitbreiding groen	8	8	8	8
Hoger budget voor beheer en onderhoud vijvers en waterlopen (n.a.v. aanbesteding)	15	15	15	15
Budget voor restant oeverherstel Zuidelijke Veste Tholen (EENMALIG)	50	0	0	0
<i>Sociaal domein</i>				
GR SWVO: hogere bijdrage uitvoering Wmo	640	640	640	640
Budget voor actieplan tekorten sociaal domein (EENMALIG)	160	120	80	0
GR SWVO: taakstelling	-100	-200	-300	-400
Budget voor uitbreiding formatie Wmo en Jeugd (1,0 fte)	50	50	50	50
Budget voor experimenten sociaal domein (EENMALIG)	100	0	0	0
Ontwikkeling maatschappelijk voorveld (EENMALIG)	70	0	0	0
GR GGD Zeeland: lagere bijdrage uitvoering Jeugdhulp zorg in natura (IJZ)	-500	-500	-500	-500
GR GGD Zeeland: hogere bijdrage	40	0	0	0
GR De Betho: verlaging bijdrage naar nihil	-89	-89	-89	-89
Budget voor Wet verplichte GGZ en aanpak personen met verward gedrag	24	24	24	24
Budget voor actieplan schulddienstverlening (EENMALIG)	120	80	40	0
Werkbudget voor eerstelijnsloket	25	25	25	25
Budget voor uitbreiding formatie beheerder sport- en gemeenschapscentra	23	23	23	23
Budget voor Thools vervoerssysteem (EENMALIG)	10	0	0	0
Budget voor buurtpedagoog en praktijkondersteuner (EENMALIG)	75	75	75	0

bedragen x € 1.000	2022	2023	2024	2025
<i>Volksgezondheid en milieu</i>				
Uitbreiding formatie milieu, duurzaamheid & energietransitie (2,0 fte voor 2 jaar) (EENMALIG)	140	140	0	0
Budget voor uitvoering taken / projecten milieu, duurzaamheid en energietransitie (EENMALIG)	25	0	0	0
Hogere VZG-bijdrage borging Zeeuws energieakkoord (EENMALIG)	7	7	7	0
Budget voor uitvoering RES	5	5	5	5
Budget voor toezicht energiebesparingsplicht bedrijven (RUD)	15	15	15	15
Budget voor aanpak zwerfafval vanaf 2023 (door De Betho)	0	18	18	18
Budget voor klimaatadaptatie strategie Zeeland (EENMALIG)	39	0	0	0
Budget voor adviesrapport circulariteit in werken (EENMALIG)	13	0	0	0
<i>Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing</i>				
Budget voor uitbreiding formatie RO (1,0 fte)	70	70	70	70
Budget voor extra handhaving capaciteit: juridisch en technisch (EENMALIG)	50	0	0	0
Budget voor uitbreiding formatie standplaatsbeleid en straatnaamgeving (0,44 fte)	26	26	26	26
<i>Overhead (en diversen)</i>				
Hoger budget voor salarissen	250	250	250	250
Stijging pensioenpremie en sociale lasten per 1 januari 2021	130	130	130	130
Budget voor inflatiecorrectie overige gemeenschappelijke regelingen (0,9%)	35	35	35	35
Budget voor inflatiecorrectie overig	100	100	100	100
GR Sabewa Zeeland: hogere bijdrage	29	21	21	21
Budget voor uitbreiding formatie P&O (0,28 fte)	17	17	17	17
Budget voor uitbreiding formatie Wet open overheid (0,4 fte)	30	30	30	30
Hogere budgetten bedrijfsvoering:				
- GR ICT WBW / geen afbouw leasebudget mogelijk	-5	62	98	134
- Budget voor contract- en leveranciersmanagement (EENMALIG)	29	0	0	0
- Budget voor invoering inwonerpanel	20	20	20	20
- Budget voor anonimiseringssoftware (EENMALIG: € 8.000)	16	8	8	8
- Budget voor I-bewustzijn	20	20	20	20
- Budget voor Makelaarsuite in de cloud / iConnect (EENMALIG: € 30.000)	50	20	20	20
- Budget voor MyLex legacy (i.p.v. Corsa) (EENMALIG: € 20.000)	25	5	5	5
- Budget voor RIE Informatiebeveiliging (EENMALIG)	25	0	0	0
- Budget voor training O365 (EENMALIG)	40	0	0	0
- Budget voor crisisoefening: consultancy (EENMALIG)	10	0	0	0
Totaal programma's	2.405	1.603	1.358	1.130

Hieronder volgt per programma een korte toelichting.

Bestuur

- Met de coronacrisis is het een druk jaar geweest op het gebied van communicatie, zowel lokaal, als regionaal. Daarnaast zijn er personele ontwikkelingen die hun weerslag hebben. En intussen gaat het werk gewoon door. Tegelijkertijd zijn er veranderingen in het werk: toenemend gebruik van 'social media', invoering van burgerpanel en toch ook behoefte aan herijking van het werkpakket. Kortom, Communicatie is volop in beweging waardoor het lastig is om te bepalen, hoeveel formatie nodig is om al het werk goed te kunnen doen. Daarom wordt voorgesteld om in het komende jaar een concreet plan te ontwikkelen, uitgaande van een stabiele situatie en een goede bemensing. Om dat mogelijk te maken wordt in het komende jaar € 50.000 gereserveerd ter versterking van de formatie. Mocht blijken dat er structureel meer formatie nodig is om het werk rond te krijgen, dan wordt dit meegenomen in de Kadernota 2023.

Veiligheid

- De bijdrage aan GR VRZ stijgt in 2023 met € 30.000 en loopt op tot € 107.000 in 2025. Deze stijging wordt veroorzaakt door de CAO-verhoging in 2021 (in 2021 en 2022 worden deze structurele kosten gedekt door een aanwending van de algemene reserve) en door toenemende kapitaallasten in verband met vervangingsinvesteringen. Dit laatste heeft de VRZ al in 2016 in een presentatie (toelichting op de begroting 2017) aan uw raad aangekondigd. Door regionalisering & Maatwerk in Brandweezorg is de vervanging van materieel (brandweervoertuigen) uitgesteld. Door aanschaf van nieuw duurder materieel worden de kapitaallasten hoger.

Verkeer, vervoer en waterstaat

- De hoogte van bijdragen van gemeenten aan het beheer van gemeentelijke wegen door waterschappen is vastgelegd in het Besluit bijdrage vergoeding wegzorg (Stb.1994, 427). Jaarlijks wordt zij bijgesteld op basis van gegevens van het Centraal Planbureau (prijsstijging overheidsconsumptie). Dit leidt tot een stijging van € 20.000 vanaf 2022. De totale bijdrage aan Waterschap Scheldestromen komt vanaf 2022 uit op € 1.440.000.
- Vanwege het afsluiten en aanpassen van een aantal erfpachtcontracten in de haven van Sint-Annaland zullen de inkomsten uit erfpacht toenemen. Het gaat hierbij om een toename van € 25.000.
- Er worden veel projecten door openbare werken uitgevoerd en begeleid. Dat is op dit moment zo en het is niet te verwachten dat het in de komende vijf tot tien jaar minder zal worden. Op dit moment zijn voor diverse uitvoerings- en adviestrajecten circa twintig extern adviseurs ingeschakeld. En deze worden allemaal ten laste van de riolering en de voorzieningen voor groot onderhoud gebracht. De gedachte is dat we veel van dat werk in eigen beheer zouden kunnen doen. Daarom wordt voorgesteld om het aantal externe adviseurs terug te dringen door het aanstellen van een projectmedewerker (1,0 fte): deze gaat aan de slag met de uitvoering en begeleiding van concrete projecten en wordt (structureel) uit de hiervoor beschikbare middelen gedekt.

Onderwijs

- Om te kunnen blijven voldoen aan de wettelijke taken stijgt de bijdrage aan GR RBL Oosterschelderegio vanaf 2022 met circa € 20.000. De afgelopen jaren is er namelijk een tekort ontstaan op het programma leerplicht.
- In uw vergadering van 17 juni 2021 is het Integraal HuisvestingsPlan (IHP) behandeld. Hierin zijn de plannen ten aanzien van de onderwijshuisvesting verder uitgewerkt. In 2021 start de bouw van onderwijshuisvesting in Sint-Maartensdijk; direct daarna volgt Poortvliet, waar de school gecombineerd wordt met een dorpshuisfunctie. We stellen voor om tijdelijk (1 jaar) een projectleider toe te voegen (1 fte, € 95.000) om zo extra vaart te zetten achter de ontwikkeling van de plannen.

Sport, cultuur en recreatie

- Met ingang van 1 januari 2018 heeft de Stichting Beheer Sportvelden Gemeente Tholen (SBSGT) de verantwoordelijkheid voor het beheer en onderhoud van de korfbal- en voetbalaccommodaties op zich genomen. Renovaties zouden echter voor een periode van 4 jaren de verantwoordelijkheid van de gemeente blijven. In de afgelopen periode zijn er een aantal technische vraagstukken gaan spelen die kostenverhogend werken. Dit leidt tot een hogere bijdrage aan SBSGT. Het gaat om € 27.000 aan meerkosten als gevolg van de Green Deal Sportvelden (verbod gebruik van gewasbeschermingsmiddelen), € 15.000 als gevolg van de droogteproblematiek en € 8.000 als gevolg van een kortere renovatietermijn per veld (30 jaar i.p.v. 40 jaar). Met de SBSGT worden de gesprekken opgestart om de nog bij de gemeente liggende renovatietaken (inclusief berekening) over te dragen.
- We maken gebruik van de specifieke uitkering voor lokale sportakkoorden, de Regeling Sportakkoord 2020-2022. In navolging op het Landelijke sportakkoord is er een Zeeuws en een lokaal akkoord gesloten. Op basis van de regeling krijgen we jaarlijks € 20.000 uitvoeringsbudget. De regeling vervalt echter per 1 januari 2023. Vanwege de positieve effecten willen we het lokaal sportakkoord (met eigen middelen) voortzetten.

- De sinds maart 2020 heersende coronacrisis bracht aan het licht dat de culturele infrastructuur in Zeeland uitermate kwetsbaar is en voor de overlevingskansen, behalve een compensatie van geleden schade, een kwaliteitsimpuls nodig heeft. De provincie Zeeland heeft hiertoe het initiatief ontwikkeld om gezamenlijk met de gemeenten een stimuleringsregeling cultuur provincie Zeeland en gemeenten in het leven te roepen. We hebben voor 2021 ingestemd en tezamen met de Zeeuwse gemeenten een bedrag van € 0,50 per inwoner beschikbaar gesteld. Vanwege het belang van continuering van deze regeling voor de culturele sector in Zeeland in het algemeen en voor die van Tholen in het bijzonder is vanaf 2022 een bedrag nodig van € 13.000.
- In een tijd van toenemende digitalisering is het van groot belang om het archief bij de tijd te houden. Archivering begint al bij binnenkomst van relevante documenten. Digitale informatie is vluchtig en opslag moet zorgvuldig geschieden om het toegankelijk te houden in een e-depot. Archivering is steeds meer omgeven met wet- en regelgeving, protocollen en allerlei andere vereisten. Voorgesteld wordt dan ook om mede daarvoor een beleidsmedewerker (1,0 fte) aan te trekken, waardoor de druk op de formatie minder wordt. Het oud-archief wordt mede in stand gehouden door vrijwilligers die nauw betrokken zijn bij de historie van Tholen en Sint-Philipsland. De bedoeling is om dit netwerk en andere netwerken die er zijn in te zetten voor instandhouding en versterking van het cultureel erfgoed. Door versterking van de formatie met een beleidsmedewerker informatievoorziening kunnen we de archivaris voor 50% vrij spelen, zodat hij zich kan richten op ontwikkeling en coördinatie van netwerken die gericht zijn op instandhouding en versterking van het cultureel erfgoed.
- Aan de erfgoedvisie is een uitvoeringsagenda gekoppeld die, afhankelijk van het ambitieniveau, financiële draagkracht nodig heeft om ook daadwerkelijk slagkracht te hebben. We maken daarom een structureel budget van € 40.000 vrij.
- De ontwikkeling van het erfgoedbeleid zal ook in de ruimtelijke sfeer extra werk met zich meebrengen. Daarom wordt voorgesteld om daar formatie voor vrij te maken (0,5 fte). Het gaat daarbij in eerste aanleg om de ontwikkeling van de rijksmonumenten, maar ook om ondersteuning van burgerinitiatief gericht op herstel van rijks- en gemeentelijke monumenten. E.e.a. is uiteraard nog afhankelijk van de ambitie die uw raad later dit jaar uitspreekt.
- In het raadsvoorstel van 12 maart 2020 is opgenomen dat we streven naar een verlaging van het exploitatietekort voor de haven van Stavenisse, met als uiteindelijk doel een kostendekkende exploitatie. Een herinrichting van de steigers in de haven draagt bij aan een efficiëntere indeling van de haven, hetgeen meer opbrengsten oplevert. De kosten voor deze herinrichting zijn berekend op € 20.000.
- Team Gemeentebedrijf heeft in totaal een budget van € 440.000 voor inhuur. Het grootste gedeelte gaat naar de inhuur van de gedetacheerde groenmedewerkers van de Betho. Verder wordt het budget benut voor de inhuur / uitbesteding van andere groenwerkzaamheden. Uitgaande van een indexering voor inhuur van 2,2% komen we uit op een bedrag van € 10.000. Als compensatie voor het ontbreken van een (deel van) de indexering van afgelopen jaren stellen we voor een bedrag van € 20.000 op te nemen.
- Voor 2021 is éénmalig € 42.000 beschikbaar gesteld om de groenkwaliteit een impuls te geven. Er worden éénmalige maatregelen getroffen om de kwaliteit in de centra te verhogen, de biodiversiteit te versterken en de boomstructuur te versterken. Met een structureel budget kan een meerjarenplan gemaakt worden voor meer van dergelijke omvormingen in combinatie met aangepast beheer dat gericht is op meer kleur en fleur, verfraaiing van de woonomgeving en versterking van de biodiversiteit. Op basis van het groenplan 2019-2023 vragen we extra budget voor:
  - Het omvormen van delen van dorpsbossen en braakliggende gronden naar bloemrijk gras (€ 22.500);
  - Een hoger beheerniveau van de beplantingen in centrumgebieden (€ 8.000);
  - Een hoger beheerniveau op toeristische hotspots (€ 10.000);
  - Het aanvullen van de bestaande boomstructuur (€ 10.000 structureel en € 25.000 eenmalig).

- De afgelopen jaren is het groenareaal door de ontwikkeling van bedrijventerrein- en woningbouwcomplexen verder toegenomen. Het extra budget voor het onderhoud is op basis van de extra oppervlakte berekend op € 8.000.
- In 2021 wordt het maaibestek voor oevers en waterlopen opnieuw aanbesteed. In dit nieuwe bestek zijn een aantal mutaties doorgevoerd. Deze hebben te maken met uitbreiding van de kernen, wijziging in het stedelijk gebied en extra maaien op maat ten behoeve van flora en fauna. Per saldo is hierdoor naar verwachting een hoger budget benodigd van € 15.000.
- In 2018 is een groot deel van de oevers van de Veste in Tholen hersteld. Het stond op de planning om de volledige Veste aan te pakken, maar tijdens de uitvoering bleek dit (financieel) niet haalbaar. Om het restant oeverherstel aan de Veste Zuid alsnog uit te kunnen voeren is er door NU-adviesbureau een werkplan met kostenraming opgesteld. De kostenraming komt uit op € 103.000, waarvan 50% voor rekening komt van waterschap Scheldestromen. Om deze werkzaamheden uit te kunnen voeren is er dus een bedrag nodig van € 51.500.

Sociaal domein

- De kosten voor de uitvoering van de Wmo (GR SWVO) stijgen met € 640.000. Dit komt met name door een verhoging van de budgetten voor huishoudelijke hulp (a.g.v. abonnementstarief) en begeleiding (€ 120.000).
- Nu een extra bijdrage nodig is van € 640.000 in 2022 (en € 450.000 in 2021), is het de vraag hoe we deze trend ombuigen. In het rapport van Berenschot getiteld 'Grip op de Wmo' zijn belangrijke verbeterpunten aangedragen. Ook is er een lokaal actieplan opgesteld. Sinds de start van de decentralisaties is het een uitdaging om te sturen op de kosten in het sociaal domein. Er komen steeds meer data beschikbaar, waardoor we een steeds beter inzicht krijgen in de ontwikkelingen van en de tendensen in de kosten. Om hier verder gericht mee aan de slag te gaan hebben wij voor 2021 diverse collega's gedeeltelijk vrij gemaakt om gericht met de data en de sturing op kosten aan de slag te gaan. Wij zien op dit moment dat onze inzet zijn vruchten begint af te werpen. Daarom vragen we gedurende drie jaar extra budget voor het actieplan tekorten sociaal domein (jaarlijks aflopend).
- Door uitvoering van de actieplannen streven we er naar om vanaf 2022 jaarlijks (minstens) € 100.000 te besparen op het opgehoogde budget. En dat is met de toenemende vergrijzing best ambitieus. Mocht het uiteindelijk ondanks onze inspanningen niet haalbaar zijn, dan sturen we bij.
- De eerste resultaten van bovengenoemde ombuiging worden zichtbaar, maar het meeste werk moet nog gedaan worden. De formatie is inmiddels op orde en ingevuld, dus de reguliere stroom aanvragen kan worden afgewikkeld. Binnen de huidige formatie wordt extra menskracht vrij gemaakt om het voorliggende veld te organiseren. De effectiviteit van de consultants wordt vergroot door het structureel maken van de administratieve ondersteuning (1,0 fte).
- In het kader van het rapport van Berenschot 'Grip op de Wmo' worden zes actielijnen uitgewerkt. Om deze nieuwe instrumenten (kostenremmende maatregelen) te beproeven is in 2022 een extra bedrag van € 100.000 noodzakelijk.
- Er is een motie ingediend met betrekking tot de verdere ontwikkeling van de zorgketten. Het verzoek is hierop een visie te ontwikkelen. Concreet zien we hierin een samenwerking tussen de zorgketten, maatschappelijk werk en de toegang van de gemeente Tholen. De insteek is om de toestroom in maatwerkvoorzieningen langer uit te stellen door het ontwikkelen van een vooruitgeschoven post in de kern waar mensen met hun hulpvraag binnen komen. Deze ontwikkeling kan in relatie gezien worden met bovengenoemd budget voor experimenten, maar gaat breder dan alleen de WMO. Het stelt ons in staat te interveniëren voordat een hulpvraag een maatwerkvoorzieningsvraag wordt. Voor invulling van dit idee wordt gedacht aan Sint-Annaland. De afgelopen jaren zijn er binnen "Anna zorgt" mooie stappen gemaakt in de proeftuin. Logischerwijs is hierdoor het loket het meest ontwikkeld. Vanuit deze gedachten zou dit ook gezien kunnen worden als een opvolging van de proeftuin.

- De kosten voor de uitvoering van de Jeugdwet lijken getemd. De realisatie over 2020 was 1 miljoen lager. We durven het daarom aan om de budgetten, in overeenstemming met de begroting 2022 van de GGD Zeeland (onderdeel IJZ), met € 500.000 te verlagen.
- De bijdrage aan GR GGD Zeeland valt in 2022 eenmalig € 40.000 hoger uit door CAO-ontwikkelingen. Vanwege de overschrijding van de VZG-richtlijn hebben we een zienswijze ingediend om vanaf 2023 een taakstelling in de begroting op te nemen .
- Op grond van de positieve afrekening over de afgelopen heeft GR De Betho besloten om de gemeentelijke bijdrage te verlagen naar nihil.
- In de raadsvergadering van 12 december 2019 heeft u ingestemd met de implementatie Wet Verplichte Geestelijke Gezondheidszorg (GGZ), waarbij besloten is de samenwerking met Zeeland aan te gaan (Veiligheidshuis Zeeland). In de begroting is reeds een budget van € 21.000 structureel opgevoerd (gelijk aan de ontvangen rijksmiddelen). Dit bedrag is echter niet toereikend en dient met € 24.000 verhoogd te worden.
- In de sfeer van de schulddienstverlening verschuift het accent van behandeling naar vroegtijdige signalering en preventie. De formatie van 1,8 fte is ingevuld, maar moet nog wel op vlieghoogte komen. Met GR De Bevelanden vindt daarover overleg plaats; daarnaast wordt het proces aangepakt: de drempel wordt verlaagd door vereenvoudiging van de toegang. En daarnaast wordt de 'Blauwe knop' na invoering verder ontwikkeld, zodat dienstverlener en cliënt sneller inzicht hebben in de financiële situatie van betrokkene. Door extra te investeren in de preventieve sfeer zal op termijn het aantal zaken teruglopen en zal de focus van de schulddienstverleners verschuiven naar het voortraject. In de eerste drie jaar vragen we (afbouwend) budget voor een impuls. In 2022 wordt een evaluatie gemaakt en de verdere lijn bepaald.
- Voor diverse kosten op het terrein van jeugd en Wmo is een werkbudget van € 25.000 noodzakelijk. Het gaat dan om kosten voor een klachtencoördinator, aanpassingen van het zaaksysteem (berichtenverkeer), registraties SKJ etc. In de afgelopen jaren hebben deze kosten meermaals geleid tot een overschrijding in de jaarrekening.
- Binnen de gemeente Tholen zijn drie sport- en gemeenschapscentra, namelijk Meulvliet te Tholen, Haestinge te Sint-Maartensdijk en Wellevaete te Sint-Annaland. Ieder centrum wordt beheerd door 2 gemeentelijke beheerders en een pachter/buffetexploitant. De pachter is verantwoordelijk voor het beheer van het gebouw in de avonden, op zaterdag na 13.00 uur en zondag. Voor het uitvoeren van deze beheerdersstaken hebben de pachters van Meulvliet en Haestinge een dienstverband bij de gemeente Tholen, de pachter van Wellevaete niet. Om de continuïteit in Wellevaete te waarborgen willen we daar ook met een dienstverband gaan werken (0,5 fte), zodat de drie constructies gelijk zijn en ook toekomstbestendig zijn. De omzet in de gebouwen loopt door de jaren heen namelijk terug.
- Sinds 2019 is het Thools Vervoerssysteem (Thover) operationeel met lokaal aanvullend vervoer door vrijwilligers. De ontwikkeling van Thover is in sterke mate beperkt door de coronacrisis, waardoor met name het dagbestedingsvervoer niet of nauwelijks kon plaatsvinden. Vooralsnog gaat men uit van een daadwerkelijke doorstart vanaf september 2021. Tegelijkertijd met de ontwikkeling van lokaal aanvullend vervoer, is met het oog op de voorbereiding van de nieuwe openbaar vervoersconcessie eind 2024 in Zeeland gestart met het project slimme mobiliteit. De verwachting is reëel dat in de nieuwe vervoersconcessie er sprake zal zijn van een sterke verschraving van het openbaar vervoer, waardoor lokaal het vervoer vorm gegeven moet worden in alternatieven, kleinschalig vervoer, vervoer op afroep c.a. Thover kan hierin mogelijk een rol gaan spelen, maar dient financieel in staat gesteld te worden om enerzijds een doorstart te maken en anderzijds vanaf 2025 een rol te kunnen spelen in het aanvullend openbaar vervoer. Voor 2022 is een bedrag nodig van € 10.000 voor projectleiding, met daarnaast een garantstelling voor het tekort op de exploitatie in 2022 en 2023.

- De proef met de buurtpedagoog en de praktijkondersteuner huisartsen wordt voor 3 jaar voortgezet. Als het goed werkt, moeten deze voorzieningen in de preventieve sfeer leiden tot een verdere inperking van het beroep dat gedaan wordt op de jeugdzorg. Dit nog afgezien, van de voordelen die het voor de jongere en de ouders biedt, om in een vroeg stadium in de eigen woonomgeving een steuntje in de rug te krijgen op weg naar maatschappelijke en economische zelfstandigheid.

Volksgezondheid en milieu

- Op 17 juni heeft u een ambitieuze 'Visie Duurzame Energiebalans' vastgesteld. We delen uw ambitie en stellen u voor om in deze Kadernota enigszins de weg te plaveien. We kunnen echter voor de nieuwe taken op het gebied van duurzaamheid en energietransitie pas de benodigde (structurele) formatie aantrekken zodra duidelijk is dat er voldoende middelen van het Rijk beschikbaar komen (ROB-advies: € 1,8 miljard). Om het (voorbereidende) werk toch door te laten gaan, stellen we voor, om budget te reserveren voor twee formatieplaatsen (2,0 fte) gedurende twee jaar. Dit komt enigszins in de buurt van het scenario 'de basis op orde'.
- Daarnaast is er voor de uitvoering van de diverse taken vanuit de energietransitie per 2022 geen uitvoeringsbudget meer beschikbaar. In de Kadernota 2021 is namelijk eenmalig budget voor 2021 beschikbaar gesteld. Voor de uitvoering van noodzakelijke taken en projecten op het gebied van milieu, duurzaamheid en energietransitie wordt voor 2022 wederom € 25.000 eenmalig gevraagd.
- De Zeeuwse gemeenten werken sinds 2014 samen op het vlak van energie. De afgelopen jaren heeft een projectgerichte aanpak op de bestaande particuliere woningvoorraad zich doorontwikkeld tot een breed regionaal programma aan initiatieven en onderwerpen in het kader van de energietransitie. De ontwikkeling en vaststelling van de Regionale Energie Strategie 1.0 en de Zeeuwse RRE-regeling zijn de meest recente resultaten van deze samenwerking. Ook voor de toekomst heeft deze samenwerking een grote meerwaarde: het Overleg Zeeuwse Overheden, het uitvoeringsplan voor de RES 1.0 en de huidige en toekomstige RRE-regeling (2021) zijn enkele voorbeelden. Daaropvolgend zal de samenwerking ook worden ingezet voor specifieke projecten, de (door)ontwikkeling van de RES 2.0, het klimaatakkoord, etc. In de Kadernota 2019 is reeds besloten structureel een bijdrage van € 9.000 beschikbaar te stellen. Deze middelen worden besteed aan het bekostigen van een regio-coördinator, communicatiemiddelen en onderzoek en projecten. Vanwege de toename van (regionale) werkzaamheden is extra budget benodigd (o.a. voor meer capaciteit t.b.v. de regiocoördinator, een projectleider en een communicatiemedewerker). Dit wordt vertaald in een extra (Thoolse) bijdrage voor de jaren 2022 t/m 2024 van € 7.000.
- Op 18 juni 2020 heeft de gemeenteraad ingestemd met de RES 1.0. In deze 1^e versie van de RES zijn actiepunten in de verschillende sectortafels benoemd. Om uitvoering te kunnen geven aan de RES is in de Kadernota 2020 een bedrag van € 5.000 beschikbaar gesteld. Door de veelheid aan activiteiten tekenden zich inmiddels de eerste prioriteiten af binnen de RES 1.0. Hierop zal de focus worden gelegd. De huidige RES-organisatie heeft voor 2021 eenmalig € 5.000 aan partijen gevraagd. De inschatting is dat dit extra bedrag ook de komende jaren nodig zal zijn.
- Bedrijven of instellingen (Wet milieubeheer-inrichting), die per jaar meer dan 50.000 kWh elektriciteit of 25.000 m³ aardgas(equivalent) verbruiken, zijn op grond van het Activiteitenbesluit milieubeheer verplicht, om energiebesparende maatregelen door te voeren, die binnen 5 jaar terugverdiend kunnen worden. Sinds 1 juli 2019 geldt daarnaast de informatieplicht energiebesparing. Bedrijven die onder de bovenstaande uitgangspunten vallen moeten rapporteren welke energiebesparende maatregelen zijn hebben uitgevoerd. Elke 4 jaar moeten zij opnieuw melden. In 2020 en 2021 heeft het Rijk voor deze toezichthoudende taak extra budget voor gemeenten beschikbaar gesteld. Hiervan hebben wij gebruik gemaakt. Hoewel we deze taak moeten blijven uitvoeren, is er vanaf 2022 budgettair geen ruimte meer. Om deze toezichthoudende taak uit te kunnen blijven voeren wordt ingeschat dat er € 15.000 per jaar nodig is. Het betreft hier basistaakbedrijven én gemeentelijke bedrijven.

- De Betho maakt iedere week een ronde om het zwerfafval op te ruimen. Dit wordt bekostigd uit de zwerfafvalvergoeding van Stichting Nedvang. Het gaat om € 18.000 per jaar. Deze vergoeding vervalt vanaf 2023. Vanwege de positieve effecten willen we de extra ronde (met eigen middelen) voortzetten.
- Voor klimaatadaptatie wordt eenmalig € 39.000 vrijgemaakt. Het gaat om middelen voor:
  - a) Het hittebestendig inrichten van de openbare ruimte in stedelijk gebied: in 2021 wordt een stappenplan gemaakt voor Sint-Annaland. Het is de bedoeling om dit stappenplan 2022 verder uit te rollen over de gemeente Tholen. Voor de uitvoering hiervan wordt gebruik gemaakt van diensten van derden. Voor 2022 wordt een budget gevraagd van € 12.500, waarmee meerdere kernen geanalyseerd kunnen worden.
  - b) Het opstarten van een duurzaamheidscampagne: behalve communicatie om bewustwording te vergroten, is het ook de wens om meer gerichte acties te gaan doen. Voor deze acties wordt een budget gevraagd van € 17.500.
  - c) De gezamenlijke uitvoeringsagenda Klimaatadaptatie Strategie Zeeland (KaSZ): deze wordt naar verwachting in de zomer van 2021 vastgesteld door alle Zeeuwse overheden. De uitvoeringsagenda zal gelijktijdig met de KaSZ worden vastgesteld. De bijdrage van de gemeente Tholen aan de gezamenlijke uitvoeringsagenda bedraagt € 9.000.
- Het is gewenst dat een adviesrapport wordt opgesteld (door een specialistisch bureau), waarin de mogelijkheden en consequenties staan van toepassing van circulariteit in de uitvoering van werken. Dit rapport zal gebruikt worden voor bestuurlijke bespreking en besluitvorming. Bijkomend voordeel is dat kennis vergaren over circulariteit zal bijdragen aan het uitdragen van kennis over circulariteit en energietransitie. Voor het opstellen van dit adviesrapport wordt een bedrag gevraagd van € 12.500.

Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

- Er zijn veel kansen om de ruimtelijke en economische structuur te versterken: enerzijds door in te spelen op de talrijke particuliere initiatieven en anderzijds door ruimte te creëren voor nieuwe ontwikkelingen. Door gebrek aan capaciteit dreigen nieuwe ontwikkelingen te vertragen. Om er vaart in te brengen en te houden, is het van belang om de formatie te versterken met 1,0 fte.
- In de afgelopen jaren zijn achterstanden ontstaan in de sfeer van de handhaving: enerzijds door het wegvallen van capaciteit, anderzijds door een toenemend aantal zaken met toenemende complexiteit. Daarnaast is het goed om te vermelden, dat het aantal bouwaanvragen de afgelopen jaren met ongeveer 25% is toegenomen, dat het aantal (te behandelen) klachten is verdrievoudigd en dat het aantal bestuursrechtelijke procedures (w.o. Damocles-zaken) is verdubbeld. Vraag is, of het een structurele ontwikkeling is. We stellen voor om eenmalig € 50.000 beschikbaar te stellen om achterstanden weg te werken. Eventuele structurele invulling is mede afhankelijk van het niveau van vergunningverlening en handhaving, van de besluitvorming rondom de Omgevingswet en van de Wet kwaliteitsborging bouwen. De rol van de overheid in het algemeen en van de gemeente in het bijzonder komt daarbij in een nieuw daglicht te staan. Mede afhankelijk van de plannen op landelijk niveau, zal in 2022 bezien worden, op welke wijze invulling gegeven wordt aan deze gemeentelijke taak.
- De formatie voor standplaatsbeleid en straatnaamgeving breiden we met 0,44 fte uit. Was het voorheen een eenvoudig 'ja' of 'nee', tegenwoordig zijn er meer smaken en dat maakt dat er in steeds meer gevallen adviezen onder moeten liggen met toetsing aan de APV. Dus we stellen voor om dit maar een keer goed te regelen door het onder te brengen bij team Ruimte, en de achterblijvende formatie voorlopig even bij het KCC te laten zitten. Zijn er mutaties bij het KCC dan kijken we weer even kritisch of, en zo ja in welke mate de formatie moet worden opgevuld.

Overhead (en diversen)

- Voor 2022 houden we rekening met een stijging van de kosten van het ambtelijk apparaat van € 250.000 (CAO-stijging, periodieken, functiewaardering).

- Voor de stijging van de pensioenpremie en sociale lasten per 1 januari 2021 is € 130.000 benodigd (structurele doorwerking).
- Wij hanteren de VZG-richtlijn, waardoor de toegestane inflatiecorrectie voor de begroting 2022 van Zeeuwse gemeenschappelijke regelingen 0,9% bedraagt. Hiervoor is een budget van € 35.000 benodigd.
- Voor inflatiecorrectie van diverse budgetten, zoals o.a. abonnementen, licenties, onderhoud etc. ramen we een bedrag van € 100.000.
- De bijdrage aan GR Sabewa Zeeland stijgt vanaf 2022 structureel met € 21.000 door overschrijdingen in de jaarrekening 2020 die structureel doorwerken (m.n. hogere proceskosten en hogere ICT-kosten). Verder is voor 2022 een eenmalige bijdrage van € 8.000 noodzakelijk voor verbetering van het kwaliteitsoordeel van de Waarderingskamer naar 4 sterren.
- In het lopende jaar wordt het HR-beleid gemoderniseerd. Doel is om het werkplezier te verbeteren: Tholen moet een gemeente zijn met een goede reputatie, een gemeente waar mensen graag willen werken. Bij de laatste rapportage over de staat van de organisatie is gebleken, dat het van groot belang is om een aantrekkelijke organisatie te hebben en te houden. Om dat verder vorm te geven, achten we versterking van de formatie gewenst. Immers, het volstaat niet om geld te reserveren voor extra formatie. Daadwerkelijke invulling is essentieel. De extra formatie van 0,28 fte is er op gericht om de aantrekkelijkheid van de gemeente Tholen als werkgever te bevorderen, dat uit te dragen en dat zo te doen, dat een vlotte invulling van vacatures gegarandeerd is.
- In het kader van de Wet open overheid (Woo), de opvolger van de Wet openbaarheid bestuur (Wob), is het noodzakelijk de formatie uit te breiden met 0,4 fte (€ 30.000). Door verdere digitalisering begint archivering tegenwoordig al binnenkomst van de stukken. Het is van belang dat we de digitale stukken goed archiveren en toegankelijk houden. Bovendien is het van belang om te voldoen aan alle toenemende vereisten op dit vlak.
- Op het gebied van bedrijfsvoering gaan ontwikkelingen snel. Investeren zijn noodzakelijk om efficiënt en veilig te kunnen werken. Met name informatieveiligheid heeft prioriteit. Omdat we steeds meer digitaal werken, via laptops, ipads, telefoons, zowel in als buiten het gemeentehuis, zijn beveiligingsmaatregelen voor die apparatuur noodzakelijk. Op het gebied van bedrijfsvoering zijn hogere budgetten nodig voor:
  - ✓ Bijdrage GR ICT WBW: Door versnelde investeringen in de (thuis)werkplek realiseren wij op dit moment de voorziene afbouw van leasebedragen niet;
  - ✓ Contract- en leveranciersmanagement: € 29.000 in 2022;
  - ✓ Invoering inwonerpanel: € 20.000 vanaf 2022 (structureel);
  - ✓ Anonimiseringssoftware: eenmalig € 8.000 in 2022 en structureel € 8.000 vanaf 2022;
  - ✓ I-bewustzijn: € 20.000 vanaf 2022 (structureel);
  - ✓ Makelaarsuite in de cloud / iConnect: eenmalig € 30.000 in 2022 en structureel € 20.000 vanaf 2022;
  - ✓ MyLex legacy (i.p.v. Corsa): eenmalig € 20.000 in 2022 en structureel € 5.000 vanaf 2022;
  - ✓ RIE Informatiebeveiliging: € 25.000 in 2022
  - ✓ Training O365: € 40.000 in 2022
  - ✓ Crisisoefening: consultancy: € 10.000 in 2022

3.4 Investeringsagenda

bedragen x € 1.000	Nr.	2022	2023	2024	2025
Scholenbouw Sint-Maartensdijk (naar 2023 en € 2.000.000 hoger)	1	-184	-17	110	110
Scholenbouw Sint-Maartensdijk: MI-vergoeding en huuropbrengsten	1	0	-40	-80	-80
Scholenbouw/dorpshuisfunctie Poortvliet (naar 2023 en € 553.000 hoger)	2	-72	-59	25	25
Nieuwbouw/renovatie OBS De Schalm Stavenisse (2023 en € 130.000 hoger)	2	0	3	6	6
Renovatie Calvijn College Tholen (2025)	2	0	0	0	47
Rolbrug bij keermiddel haven Tholen: 1/3 van € 195.000 (2021)	3	8	8	8	8
Herinrichting Molenvlietsedijk Tholen (2022)	4	18	35	35	35
Uitwerking Mobiliteitsplan (2022)	5	8	15	15	15
Aanschaf banken openbare ruimte (2022)	6	2	5	5	5
Tekstkar voor communicatieve inzetbaarheid (2022)	7	1	3	3	3
Kathodische bescherming damwanden haven Tholen en Sint Philipsland (2022)	8	4	8	8	8
Vervanging voertuigen en machines GB (2024, 2e deel)	9	0	0	0	8
Vervanging voertuigen GB (2025, 1 ^e deel)	9	0	0	0	6
Totale lasten investeringsagenda		-215	-39	135	196

Korte toelichting:

- De onder dit punt genoemde mutaties vloeien voort uit uw raadsbesluit d.d. 11 maart 2021.
- De investeringsbedragen voor onderwijshuisvesting zijn aangepast aan het Integraal Huisvestingsplan. Voor de scholen in Poortvliet is nu een totale investering geraamd van € 3.221.000 (was: € 2.668.000) en voor OBS De Schalm te Stavenisse een bedrag van € 1.340.000 (was: € 1.210.000). Afschrijving vindt plaats in 40 jaar. Voor de renovatie van het Calvijn College te Tholen is een bedrag geraamd van € 1.341.000. Afschrijving vindt plaats in 25 jaar.
- De onder dit punt genoemde investeringslasten vloeien voort uit uw raadsbesluit d.d. 15 april 2021.
- De Molenvlietsedijk is gecategoriseerd als gebiedsontsluitingsweg en fungeert tevens als belangrijke route voor scholieren op de fiets richting de basisscholen en het Calvijn College. Het gedeelte van de Molenvlietsedijk tussen de rotonde Ten Ankerweg en rotonde Zoekweg is reeds heringericht met vrij liggende fietspaden. Hiermee wordt voor dit gedeelte voldaan aan de eisen die aan een gebiedsontsluitingsweg worden gesteld. Voor het gedeelte vanaf de rotonde Zoekweg tot aan de nieuw aan te leggen derde ontsluiting wordt niet voldaan aan deze eisen en is herprofilering dringend gewenst. In de programmabegroting 2021 is reeds een bedrag van € 200.000 gevoteerd. Verder is door de provincie Zeeland eind 2020 een subsidie toegekend van € 160.000. Het schetsontwerp is nog niet doorgerekend, maar op basis van de ramingen van vorig jaar is een extra bedrag benodigd van circa € 590.000. Afschrijving vindt plaats in 25 jaar.
- In januari 2021 is de Mobiliteitsvisie Tholen 2040 door uw raad vastgesteld. Er wordt momenteel gewerkt aan een uitwerking in een Mobiliteitsplan 2021-2030. Dit plan wordt later dit jaar ter vaststelling aan uw raad voorgelegd. Om volgend jaar de uitvoering al ter hand te kunnen nemen is het gewenst een krediet van € 250.000 te beschikbaar te stellen. Afschrijving vindt plaats in 25 jaar.
- In deze tijd van corona lopen onze inwoners steeds vaker een ommetje. De bewustwording dat bewegen goed is om gezondheid en welzijn te bevorderen groeit. Om dit te faciliteren en ook in de toekomst te stimuleren is het gewenst om in iedere kern 2 á 3 bankjes erbij te plaatsen. De investeringskosten zijn geraamd op een bedrag van € 45.000. Afschrijving vindt plaats in 10 jaar.

7. Er wordt nagedacht over een effectievere werkwijze van onkruidbestrijding op verhardingen. Diverse gemeenten werken met zogenaamde tekstkarren (aanhangwagens met LED informatiebord) die aan het begin van een kern worden geplaatst om inwoners te informeren dat onkruid wordt bestreden en te motiveren om hun auto niet op straat te parkeren. Hiermee kan de bestrijding op een effectievere wijze plaatsvinden, hetgeen een schoner straatbeeld oplevert. Indien we als gemeente een tekstkar aanschaffen kan deze ook breder ingezet worden: bijvoorbeeld bij calamiteiten, evenementen en verkeersveiligheidscampagnes. De investeringskosten zijn geraamd op een bedrag van € 45.000. Afschrijving vindt plaats in 10 jaar.
8. In 2019 is er onderzoek gedaan naar de mogelijkheid om kathodische bescherming op de damwand in de handelshaven van Tholen toe te passen. Uit het onderzoeksrapport blijkt dat de toepassing van kathodische bescherming de beste manier is om de levensduur te verlengen. Vervolgens is ook naar Sint Philipsland en Sint Annaland gekeken en zijn er offertes opgevraagd bij twee gespecialiseerde bedrijven. Het voorstel is om vanaf 2022 aan de slag te gaan met de damwanden in de havens van Tholen en Sint Philipsland en gezien de aankomende (bouw)ontwikkelingen met de damwand in de haven van Sint Annaland nog even te wachten. Concreet betekent dit dat voor de toepassing van kathodische bescherming voor de damwand in Tholen een bedrag nodig is van € 133.000 en voor Sint Philipsland € 101.000. Aangezien voor de haven Sint Philipsland nog een krediet beschikbaar is van € 67.000, dient dit bedrag aangevuld te worden met € 34.000. In totaal is er dus een aanvullend investeringskrediet nodig van € 167.000 om kathodische bescherming toe te passen op de damwanden in Tholen en Sint Philipsland.
9. Dit betreffen reguliere vervangingsinvesteringen van bedrijfsvoertuigen en machines (Gemeentebedrijf). Afschrijving vindt plaats in 10 jaar.

3.5 Mutaties in reserves

bedragen x € 1.000	2022	2023	2024	2025
Aanwending Algemene reserve vrij besteedbaar	-1.211	-422	-202	0
Terugdraaien aanwending Algemene reserve vrij besteedbaar	20	20	0	0
Storting reserve Stimuleringsfonds samenleving	50	0	0	0
Totaal mutaties in reserves	-1.141	-402	-202	0

Korte toelichting:

- De eenmalige uitgaven in de jaren 2022 (€ 1.211.000), 2023 (€ 422.000) en 2024 (€ 202.000) worden gedekt ten laste van de algemene reserve vrij besteedbaar.
- Verder maken we de middelen voor actiegerichte uitvoering van de erfgoedvisie in deze Kadernota structureel. We corrigeren daarom de eerdere aanwending van de algemene reserve vrij besteedbaar.
- We vinden het zeker in deze tijd belangrijk om initiatieven vanuit de bevolking te ondersteunen. Derhalve voeden we de reserve Stimuleringsfonds samenleving in 2022 eenmalig met een bedrag van € 50.000.

4. Meerjarenraming lange termijn

De globale financiële consequenties van het duurzaam financieel beleid voor de periode 2026-2031 hebben wij hieronder weergegeven:

bedragen x € 1.000	Nieuwe inv.	2026	2027	2028	2029	2030	2031
Saldo programmabegroting 2022 / mjr 2023-2025		-185	-185	-185	-185	-185	-185
Renovatie Calvijn College Tholen	1.341	47	47	47	47	47	47
Nieuwbouw BBS De Ark Oud-Vossemeer	1.174	26	53	53	53	53	53
Nieuwbouw BBS St. Anthonius Oud-Vossemeer	1.756	40	79	79	79	79	79
Nieuwbouw OBS De Heenetrecht Oud-Vossemeer	1.160	26	52	52	52	52	52
Vervanging voertuigen en machines GB	97	6	6	6	6	6	6
Saldo investeringen	5.528	145	237	237	237	237	237
Totaal		-40	52	52	52	52	52
		overschot	tekort	tekort	tekort	tekort	tekort

Op basis van de huidige uitgangspunten ontstaat in 2031 een tekort van € 52.000.

5. Reservepositie en weerstandsvermogen

5.1 Ontwikkeling algemene reserve vrij besteedbaar

Het eigen vermogen laat per 31 december 2020 de volgende stand zien:

Algemene reserve vrij besteedbaar	3.061.000
Algemene reserve niet vrij besteedbaar	15.804.000
Bestemmingsreserves	2.514.000
Gerealiseerd resultaat 2020	1.635.000
Totaal reserves per 31 december 2020	23.014.000

De Algemene reserve vrij besteedbaar bedraagt ultimo 2020 € 3,061 miljoen. Het verloop is als volgt:

Verloopoverzicht	
Saldo Algemene reserve vrij besteedbaar per 1 januari 2021	3.061.000
Mutaties 2021 o.b.v. begroting 2021 en mjr 2022-2024	-1.738.000
Doorgeschoven activiteiten uit 2020	-939.000
Bestemming resultaat 2020	1.635.000
Saldo Algemene reserve vrij besteedbaar per 1 januari 2022	2.019.000
Mutaties 2022 o.b.v. begroting 2021 en mjr 2022-2024	-161.000
Mutaties Kadernota 2022 jaarschijf 2022	-1.211.000
Saldo Algemene reserve vrij besteedbaar per 1 januari 2023	647.000
Mutaties 2023 o.b.v. begroting 2021 en mjr 2022-2024	-5.000
Mutaties Kadernota 2021 jaarschijf 2023	-422.000
Saldo Algemene reserve vrij besteedbaar per 1 januari 2024	220.000
Mutaties 2024 o.b.v. begroting 2021 en mjr 2022-2024	-5.000
Mutaties Kadernota 2021 jaarschijf 2024	-202.000
Saldo Algemene reserve vrij besteedbaar per 31 december 2024 en 2025	13.000

5.2 Ontwikkeling solvabiliteit

Doelstelling Tholen financieel in balans: solvabiliteit is vanaf begrotingsjaar 2022 groter dan 20% (matig).

		2021	2022	2023	2024	2025
	Eigen vermogen 1 januari	23.014.000	22.011.243	23.433.743	24.408.243	25.562.743
	<u>Mutaties</u>					
	Primitieve begroting 2021 en mjr	-1.467.500	3.495.500	2.338.500	2.645.500	200.000
	Begrotingswijzigingen 2021	-348.609	0	0	0	0
	Doorgeschoven activiteiten	-1.527.648	0	0	0	0
	Kadernota 2022: incidentele budgetten	0	-1.211.000	-422.000	-202.000	0
	Corr. winstneming	0	-3.650.000	-2.312.000	-2.394.000	0
	Winstneming	2.341.000	2.788.000	1.370.000	1.105.000	970.000
A	Eigen vermogen 31 december	22.011.243	23.433.743	24.408.243	25.562.743	26.732.743
B	Balanstotaal	97.681.000	97.681.000	97.681.000	97.681.000	97.681.000
	Solvabiliteit (A/(A+B))	23%	24%	25%	26%	27%

Door de verwachte winstnemingen op grond van de door uw raad vastgestelde grondexploitaties bedraagt de solvabiliteit in 2022 24%.

5.3 Ontwikkeling weerstandsvermogen

Doelstelling Tholen financieel in balans: ratio weerstandsvermogen is groter dan 1,5.

		2021	2022	2023	2024	2025
	Beschikbare weerstandscap. 1 januari	18.500.000	20.650.000	23.438.000	24.808.000	26.113.000
	<u>Mutaties</u>					
	Primitieve begroting 2021 en mjr	0	3.650.000	2.312.000	2.594.000	200.000
	Corr. winstneming	0	-3.650.000	-2.312.000	-2.394.000	0
	Doorgeschoven activiteiten	-191.000	0	0	0	0
	Winstneming	2.341.000	2.788.000	1.370.000	1.105.000	970.000
A	Beschikbare weerstandscap. 31 december	20.650.000	23.438.000	24.808.000	26.113.000	27.283.000
B	Benodigde weerstandscapaciteit	2.300.000	2.300.000	2.300.000	2.300.000	2.300.000
	Ratio (A/B)	9,0	10,2	10,8	11,4	11,9

De ratio weerstandsvermogen is ruim hoger dan de doelstelling van 1,5. In bovenstaande tabel groeit de ratio tot 11,9 in 2025. De sterke groei van de ratio weerstandsvermogen wordt veroorzaakt door het reserveren van verwachte winsten uit de grondexploitatie.

6. Voorstel

Wij stellen u voor de Kadernota 2022 vast te stellen.

Hoogachtend,

Burgemeester en wethouders van Tholen,
de secretaris   de burgemeester

7. Raadsbesluit

No.: BZ-2021-06-30

De raad van de gemeente Tholen;

gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders d.d. 8 juni 2021;

b e s l u i t :

de Kadernota 2022 vast te stellen.

Aldus vastgesteld door de raad van de gemeente
Tholen in zijn openbare vergadering van 8 juli 2021.

, voorzitter

, griffier